

Obsah

Úvod	9
1. Základní charakteristiky	10
1.1 Příběh	16
1.2 Epidemiologie	22
1.3 Průběh	22
1.4 Suicidialita	25
1.5 Násilné chování	31
1.6 Obětavé chování	32
1.7 Stigmatizace a sebestigmatizace	32
1.7.1 Stigma a internalizované stigma u hraniční poruchy osobnosti	34
1.7.2 Stigmatizace pacientů s hraniční poruchou osobnosti v psychoterapeutické léčbě	36
1.7.3 Pohled psychiatrických sester na pacienty s hraniční poruchou osobnosti	38
1.7.4 Reakce dalších odborníků na duševní zdraví na pacienty s hraniční poruchou osobnosti	39
1.7.5 Reakce psychoterapeutů na pacienty s hraniční poruchou osobnosti	40
1.7.6 Prožitá zkušenost pacientů s hraniční poruchou osobnosti	40
1.7.7 Diskuse ke stigmatizaci pacientů s hraniční poruchou osobnosti	41
2. Diagnóza	43
2.1 Diagnostická kritéria MKN-10	44
2.2 Diagnostická kritéria DSM-5	45
2.3 Diferenciální diagnóza	46
2.3.1 Afektivní poruchy	47
2.3.2 Posttraumatická stresová porucha	48
2.3.3 Porucha s bludy, schizofrenie, porucha nálady s psychotickými příznaky	48
2.3.4 Poruchy osobnosti	48
2.3.5 Návykové poruchy	56
2.4 Komorbidita	56
2.4.1 Psychické komorbidní poruchy a efekt léčby	56
2.4.2 Somatická komorbidní onemocnění	59
2.5 Hodnocení a měření	61

3. Psychologické vyšetření	64
3.1 Indikace psychologického vyšetření	65
3.2 Omezení psychologického vyšetření	66
3.3 Klinické metody vyšetření	67
3.4 Pozorování a protipřenos	68
3.5 Projektivní metody	71
3.5.1 Rorschachův test	71
3.5.2 Tematicko-apercepční test	81
3.5.3 Hand test	87
3.6 Dotazníky a inventáře	88
3.6.1 IPDE	89
3.6.2 TCI	90
3.6.3 PSSI	91
3.6.4 MMPI-2	92
3.6.5 Další dotazníkové metody	96
3.7 Kognitivní funkce a nestabilita u pacientů s HPO	97
3.7.1 Odlišení pacienta s HPO od pacienta s psychózou či neurotickou organizací osobnosti klinickými metodami	99
3.7.2 Speciální diagnostika	103
3.7.3 Strukturovaná klinická interview	105
3.8 Ukázka psychologického vyšetření u pacienta s hraniční poruchou	107
4. Etiopatogeneze	110
4.1 Genetické a biologické faktory	110
4.1.1 Vrozené faktory	110
4.1.2 Struktura a funkce mozku	111
4.1.3 Neurotransmitterové a neuropeptidové systémy	113
4.2 Psychosociální faktory	115
4.2.1 Formativní vlivy v dětství	115
4.2.2 Partnerské vztahy	117
4.3 Okolnosti (rizikové faktory)	123
4.3.1 Precipitující faktory a spouštěče	123
4.3.2 Udržovací faktory	124
4.4 Etologický pohled	125
5. Klinické vedení pacienta	126
5.1 Terapeutický vztah	126
5.2 Psychofarmaka	127
5.3 Suicidialita	127
5.4 Hospitalizace u hraničních pacientů	129

6. Farmakoterapie	131
6.1 Antipsychotika	133
6.2 Antidepresiva	135
6.3 Stabilizátory nálady	136
6.4 Anxiolytika	138
6.5 Nové látky	138
6.6 Přehled farmakoterapie hraniční poruchy osobnosti	139
6.7 Jiná biologická léčba	141
7. Psychoterapie	142
7.1 Podpůrná psychoterapie	143
7.1.1 Hranice v psychoterapii	143
7.1.2 Edukace	144
7.1.3 Terapie	145
7.1.4 Přenos a protipřenos	146
7.1.5 Efektivita podpůrné psychoterapie	147
7.2 Egopsychologie a terapie zaměřená na přenos	148
7.2.1 Východiska	148
7.2.2 Terapie	153
7.2.3 Efektivita psychodynamické psychoterapie	155
7.3 Mentalizační terapie (terapie založená na mentalizaci)	158
7.3.1 Terapie	159
7.3.2 Efektivita mentalizační terapie	160
7.4 Gestalt terapie	161
7.4.1 Východiska	161
7.4.2 Terapie	163
7.4.3 Efektivita gestalt terapie	171
7.5 Kognitivně-behaviorální terapie	172
7.5.1 Klasický KBT model	172
7.5.2 Terapeutický vztah v KBT	174
7.5.3 Terapie	181
7.5.4 Efektivita kognitivně-behaviorální terapie	195
7.6 Dialektická behaviorální terapie (DBT)	197
7.6.1 DBT pohled na HPO	197
7.6.2 Terapie	199
7.6.3 Efektivita DBT	203
7.7 Terapie zaměřená na schémata	204
7.7.1 Východiska	205
7.7.2 Léčebný proces	224
7.7.3 Efektivita schématerapie	230

Závěr	231
Literatura	232
Rejstřík	275